

اللَّهُمَّ
ابْرَأْ لِي
مِنْ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد رشته پرستاری

گرایش اورژانس

عنوان

بررسی عوامل تنش‌زای درک شده و راهبردهای مقابله‌ای مواجهه با طغیان
کووید-۱۹ در پرستاران اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستانی مراکز
آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۴۰۰

استاد راهنما

دکتر محمدعلی محمدی

استاد مشاور

دکتر ناصر مظفری

نگارنده

زهرا سلامی

آذر ۱۴۰۲

کد پایان‌نامه: ۹۹

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب زهرا سلامی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته پرستاری اورژانس به شماره دانشجویی ۹۸۱۴۵۸۰۰۱ گواهی می‌نمایم که این پایان‌نامه با عنوان " بررسی عوامل تنش‌زای درک شده و راهبردهای مقابله‌ای مواجهه با طغیان کووید-۱۹ در پرستاران اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستانی مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۴۰۰ " به راهنمایی استاد محترم آقای دکتر محمدعلی محمدی و مشاوره استاد محترم آقای دکتر ناصر مظفری به طور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ ادبی بر اساس تعریف^۱ Plagiarism نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان‌نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان‌نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می‌شود، اطلاع کافی دارم. بدین‌وسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان‌نامه مورد تأیید اینجانب دکتر محمدعلی محمدی استاد راهنمای اول می‌باشد.

استاد راهنمای اول

تاریخ و امضاء

---

^۱ Plagiarism (سرقت علمی/ ادبی یعنی یک اثر یا تمام و کمال از محتوای تولیدی فرد دیگری برداشته شده یا بخش‌هایی از محتوا، حاصل دسترنج دیگران است؛ به عبارت دیگر، سارق ادبی به نوعی محتوا را تغییر داده و از آن استفاده کرده است).

تقدیم به:

پدر و مادرم

آنان که مظهر گذشت، ایثار و فداکاری هستند

تشکر و قدردانی

با سپاس از پروردگار عالمیان بر خود لازم می‌دانم از تمامی اساتید محترم گروه پرستاری که در انجام این پژوهش بنده را یاری فرموده‌اند تقدیر و سپاسگزاری نمایم.

از اساتید محترم جناب آقای دکتر محمدعلی محمدی و جناب آقای دکتر ناصر مظفری که راهنمایی این پایان‌نامه را به عهده داشتند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از داوران محترم خانم دکتر معصومه آقامحمدی، خانم دکتر فاطمه ابراهیمی و جناب آقای دکتر مهریار ندرمحمدی که ضمن مطالعه دقیق پایان‌نامه اینجانب نظرات و توصیه‌های ارزشمندی در جهت بهبود ارائه نمودند، تشکر و قدردانی می‌نمایم.

چکیده

مقدمه: وقوع حوادث غیر قابل پیش‌بینی از قبیل اپیدمی کووید-۱۹ سبب بحران‌های سلامتی در ابعاد جسمی، روانی، اجتماعی و اقتصادی می‌شود. پرستاران اورژانس بیمارستانی و پیش بیمارستانی در خط مقدم مقابله با شرایط بحرانی و تنش‌زا هستند. شناخت عوامل تنش‌زا و راهبردهای مقابله‌ای با آن در اپیدمی کووید-۱۹ جهت تبیین شرایط موجود می‌تواند سیستم‌های بهداشتی درمانی را برای مدیریت شرایط مشابه در آینده آماده کند. لذا این پژوهش با هدف تعیین عوامل تنش‌زای درک شده و راهبردهای مقابله‌ای مواجهه با طغیان کووید-۱۹ در پرستاران اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستانی مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۴۰۰ انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی بود که بر روی ۳۲۷ نفر از پرستاران شاغل در مراکز اورژانس بیمارستانی و پیش بیمارستانی استان اردبیل انجام گرفت. روش نمونه‌گیری سرشماری بود. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه مشخصات فردی-اجتماعی و پرسشنامه عوامل تنش‌زای درک شده و راهبردهای مقابله‌ای مواجهه با طغیان کووید-۱۹ لی و همکاران در پنج حیطة (میانگین امتیاز احساسات پرسنل، عوامل تنش‌زای درک شده، عوامل بازدارنده مواجهه با تنش، راهبردهای مقابله‌ای و عوامل انگیزشی) استفاده شد. برای بررسی رابطه عوامل تنش‌زای درک شده و راهبردهای مقابله‌ای تنش مواجهه با طغیان کووید-۱۹ با مشخصات فردی اجتماعی نمونه‌ها از آزمون t مستقل، ANOVA و ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد میانگین امتیاز کل عوامل تنش‌زا در پرستاران اورژانس پیش بیمارستانی ($138/65 \pm 25/62$) بیشتر از پرستاران اورژانس بیمارستانی ($127/84 \pm 26/69$) بوده و این اختلاف به لحاظ آماری نیز معنی‌دار بود. نتایج این مطالعه مشخص کرد بیشترین عوامل استرس‌زا مربوط به انتقال بیماری به خانواده و مشاهده فوت بیماران کووید-۱۹ در جلوی چشم بود. بیشترین راهبردهای مقابله‌ای مورد استفاده شامل اقدامات محافظتی شخصی سختگیرانه در مقابل تمامی بیماران بستری و استفاده از لباس‌هایی که بیمارستان جهت کم کردن انتقال ویروس به صورت جداگانه تهیه کرده بود گزارش شد.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد روش‌های مقابله‌ای مانند پیروی از اقدامات محافظتی شخصی سختگیرانه، استفاده از لباس‌های مخصوص و دیدن وضعیت بهبودی بیماران و همکاران از عوامل مؤثر بر کاهش استرس درک شده کارکنان سلامت بود. بر همین اساس پیشنهاد می‌شود برای به حداقل رساندن استرس درک شده کارکنان خط مقدم سلامت و بهبود فرایند انجام کار آن‌ها بر روش‌های مقابله‌ای ذکر شده و مهیا کردن آن‌ها توسط مدیران سلامت تأکید گردد تا با کاهش استرس، جو روانی توأم با آرامش در محیط کار حاکم گردد.

کلمات کلیدی: عوامل تنش‌زای درک شده؛ راهبردهای مقابله‌ای؛ پرستار اورژانس؛ کووید-۱۹.

فهرست مطالب

عنوان ..... صفحه

فصل اول: مقدمه، کلیات و بیان مسئله

۱-۱. مقدمه	۲
۱-۲. بیان مساله	۳
۱-۳. اهداف پژوهش	۶
۱-۳-۱. هدف کلی	۶
۱-۳-۲. اهداف اختصاصی	۶
۱-۳-۳. هدف کاربردی	۷
۱-۳-۴. فرضیات و سؤالات تحقیق	۷
۱-۳-۵. تعریف واژه‌ها (نظری و عملی)	۷

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۲-۱. مقدمه	۱۱
۲-۲. چارچوب پنداشتی	۱۱
۲-۲-۱. تاریخچه ظهور کرونا ویروس و بیماری کووید-۱۹ در ایران و جهان	۱۱
۲-۲-۲. تعریفی از کروناویروس (کووید-۱۹)	۱۱
۲-۲-۳. علائم بیماری کووید-۱۹	۱۲
۲-۲-۴. راه‌های کنترل بیماری کووید-۱۹ در ایران و جهان	۱۲
۲-۲-۵. قرنطینه در پاندمی کووید-۱۹	۱۳
۲-۲-۶. ترس از ابتلا به کرونا در کادر درمان	۱۳
۲-۲-۷. استرس کرونا	۱۴
۲-۲-۷-۱. تعریف استرس	۱۴
۲-۲-۷-۲. مراحل استرس:	۱۵
۲-۲-۷-۳. عوامل استرس‌زا	۱۶
۲-۲-۸. عوامل تنش‌زای کووید - ۱۹	۱۶
۲-۲-۹. عوامل استرس‌زای سازمانی	۱۶
۲-۲-۱۰. راهبرد مقابله‌ای	۱۸

- ۱۰-۲-۱. وظیفه محور (مسئله محور، نقش ابزاری)..... ۱۸
- ۱۰-۲-۲. نقش خودتنظیمی..... ۱۸
- ۲-۳. مروری بر مطالعات..... ۱۸
- ۲-۳-۱. پیشینه خارجی..... ۱۹
- ۲-۳-۲. پیشینه ایرانی..... ۲۱
- ۲-۳-۳. جمع‌بندی پیشینه..... ۲۲

فصل سوم: مواد و روش تحقیق

- ۳-۱. مقدمه..... ۲۴
- ۳-۲. نوع مطالعه..... ۲۴
- ۳-۲-۱. روش مطالعه..... ۲۴
- ۳-۲-۲. جمعیت مورد مطالعه (جامعه مورد پژوهش)..... ۲۴
- ۳-۲-۳. محیط مطالعه..... ۲۴
- ۳-۲-۴. معیارهای ورود نمونه‌ها به مطالعه..... ۲۵
- ۳-۲-۵. معیارهای خروج نمونه‌ها از مطالعه..... ۲۵
- ۳-۳. ابزارهای مورد استفاده و نحوه تعیین اعتبار و پایایی..... ۲۵
- ۳-۳-۱. مشخصات فردی- اجتماعی..... ۲۵
- ۳-۳-۲. پرسشنامه تعدیل‌شده عوامل تنش‌زای درک شده و راهبردهای مقابله‌ای مواجهه با طغیان بیماری..... ۲۵
- ۳-۴. روش اجرای مطالعه..... ۲۹
- ۳-۵. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها:..... ۳۰
- ۳-۶. ملاحظات اخلاقی..... ۳۰

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

- ۴-۱. مقدمه..... ۳۲
- ۴-۲. بررسی اهداف تحقیق..... ۳۴

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادات پژوهش

- ۵-۱. بحث و بررسی یافته‌ها..... ۵۳
- ۵-۲. نتیجه‌گیری کلی..... ۵۷
- ۵-۳. محدودیت‌های مطالعه..... ۵۸

۵۸	..... ۵-۴. کاربرد در مدیریت پرستاری
۵۹	..... ۵-۵. کاربرد در پژوهش پرستاری
۵۹	..... ۵-۶. کاربرد در آموزش پرستاری
۵۹	..... ۵-۷. کاربرد در بالین
۵۹	..... ۵-۸. پیشنهادات پژوهش
۶۱	..... فهرست منابع

ضمائم

۷۰	..... ۱ (فرم رضایت نامه آگاهانه).
۷۱	..... ۲ (پرسشنامه/ ابزار)
۷۷	..... ۳ (نامه دریافت کد اخلاق)
۷۸	..... ۴ (معرفی نامه نمونه گیری)
۷۹	..... ۵ (فرم حق مالکیت مادی و معنوی).
۸۰	..... ۶ (صورت جلسه دفاع /نمره)
۸۱	..... ۷ (گواهی مرتبط با مقالات مستخرج از پایان نامه).
۸۲	..... چکیده انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۳. میانگین CVR و CVI تک تک سؤالات و کل ابزار.....	۲۷
جدول ۱-۴. توزیع مشخصات فردی - اجتماعی نمونه‌ها	۳۲
جدول ۲-۴. میانگین و انحراف معیار برخی مشخصات نمونه‌ها	۳۴
جدول ۳-۴. توزیع میانگین و فراوانی پاسخگویی به سؤالات احساسات درک شده پرسنل در مواجهه با طغیان کووید ۱۹ در پرستاران اورژانس.....	۳۵
جدول شماره ۴-۴. توزیع میانگین و فراوانی پاسخگویی به سؤالات عوامل تنش‌زای درک شده مواجهه با طغیان کووید ۱۹ در پرستاران اورژانس	۳۷
جدول شماره ۴-۵. توزیع میانگین امتیاز و فراوانی پاسخگویی به عوامل بازدارنده تنش مواجهه با طغیان کووید ۱۹ در پرستاران اورژانس.....	۳۹
جدول شماره ۴-۶. توزیع میانگین امتیاز و فراوانی پاسخگویی به راهبردهای مقابله با تنش مواجهه با طغیان کووید ۱۹ در پرستاران اورژانس.....	۴۱
جدول شماره ۴-۷. توزیع میانگین امتیاز و فراوانی پاسخگویی به عوامل انگیزشی مواجهه با طغیان‌های آتی در پرستاران اورژانس	۴۳
جدول شماره ۴-۸. تعیین ارتباط عوامل تنش‌زای درک شده مواجهه با طغیان کووید ۱۹ با برخی از مشخصات دموگرافیک پرستاران اورژانس.....	۴۵
جدول شماره ۴-۹. تعیین ارتباط عوامل تنش‌زای درک شده مواجهه با طغیان کووید ۱۹ با سن، سابقه کار و تعداد فرزندان پرستاران اورژانس.....	۴۷
جدول شماره ۴-۱۰. تعیین ارتباط راهبردهای مقابله‌ای تنش مواجهه با طغیان کووید ۱۹ با برخی از مشخصات دموگرافیک پرستاران اورژانس	۴۸
جدول شماره ۴-۱۱. تعیین ارتباط راهبردهای مقابله‌ای تنش مواجهه با طغیان کووید ۱۹ با سن، سابقه کار و تعداد فرزندان پرستاران اورژانس.....	۵۰
جدول شماره ۴-۱۲. تأثیر متغیرهای مطالعه بر میزان استرس درک شده	۵۰